

รายงานโครงการนวัตกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

โรงเรียนอุบลวิทยาคม ปีการศึกษา ๒๕๖๗

๑. ผู้จัดทำนวัตกรรม

ชื่อผู้จัดทำ นางประภาพรณ แสงงาม

รับผิดชอบสอนระดับชั้น อนุบาลปีที่ ๑-๓ ห้อง ๖

๒. ชื่อนวัตกรรมการเรียนรู้

การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษาและการสื่อสารโดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project Based Learning) เรื่อง “योโหมจ๊ะ” สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนอุบลวิทยาคม

๓. ระยะเวลาดำเนินการ

เริ่มวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ถึง วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๘

๔. ที่มาและความสำคัญของปัญหาที่ต้องสร้าง/ พัฒนานวัตกรรม

โรงเรียนอุบลวิทยาคม ตั้งอยู่ที่จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและชนชาติ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจทั้งสำหรับคนไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติ อาหารประจำท้องถิ่นของจังหวัดอุบลราชธานีมีความหลากหลายและสะท้อนถึงวัฒนธรรมการกินแบบอีสาน โดยมีการใช้วัตถุดิบที่หาได้ในท้องถิ่น เช่น ส้มตำ หมูยอ ปิ้งปลา แกงเห็ด เป็นต้น

สายชั้นปฐมวัยโรงเรียนอุบลวิทยาคมจัดการประสบการณ์ตามแนวคิดมอนเตสซอรี ซึ่งเป็นแนวคิดที่โดดเด่นทางด้านการพัฒนาทักษะทางภาษา ซึ่งเป็นทักษะที่ควรส่งเสริมสำหรับเด็กปฐมวัยในการใช้ภาษา ด้านการสื่อสาร โดยเน้นทักษะการฟังและทักษะการพูดเป็นหลัก เพราะการฟังเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ภาษา เกิดจากการรับรู้ โดยใช้ระบบประสาทสัมผัสทางหู แล้วมาแปลความหมายผ่านทางความคิดและทำความเข้าใจ จึงนำไปสู่การแสดง ปฏิกริยา ซึ่งเป็นทักษะที่เข้มแข็งที่สุด ก่อนที่จะใช้ทักษะในด้านอื่น ๆ

การเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน Project based learning "การเรียนรู้โดยใช้โครงงาน" เป็นวิธีการสอนที่เน้นการให้นักเรียนทำงานร่วมกันในโครงการหรือกิจกรรมที่มีเป้าหมายเพื่อสร้างผลงานหรือแก้ปัญหาที่แท้จริง ในระหว่างที่นักเรียนทำโครงการเหล่านี้ พวกเขาจะได้เรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ ที่จำเป็นในการทำงานในชีวิตจริง เช่น การวิจัย การวิเคราะห์ปัญหา การทำงานเป็นทีม การสื่อสาร และการนำเสนอผลลัพธ์ เน้นให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เลือกในสิ่งที่สนใจ โดยได้วางแผนและดำเนินการทำกิจกรรมด้วยตนเอง และปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัว ช่วยสร้างแรงจูงใจ รวมทั้งกระตุ้นให้เด็กๆ ได้ใช้ภาษาที่เป็นเป้าหมาย ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติโดยใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ การปฏิบัติของเด็กและมีกลยุทธ์ที่ทำให้เด็กต้องใช้ทักษะทางภาษา ส่งเสริมความสามารถทางภาษาและการสื่อสารของเด็กปฐมวัยโดยผ่านโครงงาน “โยโหมจ๊ะ”

การสังเกตพบสภาพปัญหาคือ เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ ๑-๓ ห้อง ๖ ขาดทักษะทางภาษาและการสื่อสารที่เหมาะสมตามวัย คุณครูจึงจัดกิจกรรมการส่งเสริมทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย เพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนมีความน่าสนใจ มีความสนุกสนาน เด็กเกิดการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติจริง ช่วยให้การพัฒนาการเรียนรู้ทางภาษา ของเด็กมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้นจึงใช้โครงงาน “โยโหมจ๊ะ” เพื่อการพัฒนาทักษะทางภาษาและการสื่อสารโดยใช้โครงงานเป็นฐาน Project based learning สำหรับนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนอุบลวิทยาคม

๕. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

- ๘.๑ เพื่อให้เด็กเกิดทักษะทางภาษาในการสื่อสารที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย
- ๘.๒ เพื่อให้เด็กสามารถสื่อสารถึงขั้นตอนการทำหมวย
- ๘.๓ เพื่อให้เด็กรู้จักคำศัพท์เกี่ยวกับเครื่องปรุงและวัสดุอุปกรณ์ในการทำหมวย
- ๘.๔ เพื่อให้เด็กสามารถบอกชื่ออาหารประจำท้องถิ่นของจังหวัดอุบลราชธานี

๖. กลุ่มเป้าหมาย/ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

- ๙.๑ ประชากร นักเรียนปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ ๑-๓ ห้อง ๖ โรงเรียนอุบลวิทยาคม ปีการศึกษา ๒๕๖๗ จำนวน ๒๔ คน
- ๙.๒ กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นปีที่ ๑-๓ ห้อง ๖ จำนวน ๒๔ คน ได้มาจากการการเลือกแบบเจาะจง

๗. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรม

วิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน Project based learning เป็นรูปแบบการจัดการประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ เน้นให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เลือกในสิ่งที่สนใจ โดยเด็กวางแผนและดำเนินการทำกิจกรรมด้วยตนเอง เป็นการเปลี่ยนจากการเรียนรู้แบบเดี่ยวเป็นการเรียนรู้ แบบร่วมมือกัน ทำงานเป็นทีมที่เน้นการช่วยเหลือแบ่งปัน โดยมีครูเป็นผู้คอยอำนวยความสะดวก ให้คำแนะนำ สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความท้าทาย ความสนุกในการเรียนแบบโครงงานเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้และฝึกฝนทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑

๘. กระบวนการพัฒนานวัตกรรม

กระบวนการ/ขั้นตอน	กิจกรรม/แนวทางการดำเนินงาน โดยสรุป
๑. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานี	ศึกษาอัตลักษณ์จังหวัดอุบลราชธานี และอาหารประจำท้องถิ่นของจังหวัดอุบลราชธานีที่เป็นที่นิยมของคนในท้องถิ่น
๒. วิเคราะห์	วิเคราะห์เกี่ยวกับอัตลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานี และอาหารประจำท้องถิ่นของจังหวัดอุบลราชธานี - เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับ การทำหมวย
๓. กำหนดกิจกรรม	กิจกรรมการทำหมวย
๔. จัดกิจกรรมการเรียนรู้	ดำเนินการตามโครงงาน ยอไหมจ๊ะ

๙. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เจอร์โรม บรูเนอร์ (Jerome Bruner)

บรูเนอร์ได้จัดลำดับขั้นพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กหรือโครงสร้างทางสติปัญญาเป็น ๓ ขั้น
ขั้นที่ ๑ Enactive representation (การแสดงความคิดด้วยการกระทำ) แรกเกิด - ๒ ขวบ ในวัยนี้ เด็กจะมีการพัฒนาทางสติปัญญา โดยใช้การกระทำเป็นการเรียนรู้หรือเรียกว่า Enactive mode เด็กจะใช้การสัมผัส เช่น จับต้องด้วยมือ ผลัก ดึง สิ่งที่สำคัญเด็กจะต้องลงมือกระทำด้วยตนเอง เช่น การเลียนแบบ หรือการลงมือกระทำกับวัตถุสิ่งของต่างกับผู้ใหญ่ที่ใช้ทักษะที่ซับซ้อน เช่น ชี้อัจฉริยะ ว่ายนํ้า เป็นต้น

ขั้นที่ ๒ Iconic representation (ขั้นการคิดเริ่มจากสิ่งที่มองเห็น) ในพัฒนาทางขั้นนี้จะเป็นการใช้ความคิด เด็กสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ต่างๆที่เกิดจากการมองเห็น การสัมผัส โดยการนิมโนภาพ การสร้างจินตนาการ พัฒนาการนี้จะเพิ่มขึ้นตามอายุของเด็กยิ่งโตขึ้นก็ยิ่งสร้างจินตนาการได้มากขึ้น การเรียนรู้ในขั้นนี้เรียกว่า Iconic mode เด็กจะสามารถเรียนรู้โดยใช้ภาพแทนการสัมผัสของจริงบรูเนอร์ได้เสนอแนะให้นำวัสดุทัศนวัสดุมาใช้ในการสอน เช่น บัตรคำ ภาพนิ่ง เพื่อที่จะช่วยเสริมสร้างจินตนาการให้กับเด็ก

ขั้นที่ ๓ Symbolic representation (ขั้นการคิดโดยใช้สัญลักษณ์หรือภาษา) ในพัฒนาการทางขั้นนี้ บรูเนอร์ถือว่าเป็นการพัฒนาการขั้นสูงสุดของความรู้ความเข้าใจ เช่น การคิดเชิงเหตุผล หรือการแก้ปัญหา วิธีการเรียนรู้ขั้นนี้เรียกว่า Symbolic mode ซึ่งผู้เรียนจะใช้ในการเรียนได้เมื่อมีความเข้าใจในสิ่งที่เรียนนามธรรม

บรูเนอร์เห็นว่าเด็กวัยอนุบาลอยู่ในระดับ Iconic representation ซึ่งการเรียนรู้ต่าง ๆ อยู่ในลักษณะของการกระทำ โดยผ่านประสบการณ์ที่ได้พบเห็นและการรับรู้ต่าง ๆ นอกจากนี้เขากล่าวว่า เด็กวัยนี้ไม่สามารถรออะไรได้นาน ๆ เราควรสนองความพึงพอใจให้กับเด็กอย่างทันที่ทำงานแต่ละครั้งเสร็จ

บรูเนอร์ยังได้เสนออีกว่า ในการสอนเด็กระดับนี้ ควรให้มีบรรยากาศของความสนุกสนาน ผ่อนปรนไม่ตึงเครียด และควรเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความสามารถต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดความมั่นใจ

๑๐. กระบวนการนำนวัตกรรมไปใช้

โครงสร้างและองค์ประกอบสื่อการเรียนรู้ที่สำคัญ คือ

๑. เป้าหมายการเรียนรู้ (Learning Goals)

- ความรู้ : ให้เด็กเข้าใจเกี่ยวกับการทำหมวย
- ทักษะ : ฝึกทักษะการทำงาน การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- คุณลักษณะ : ปลูกฝังความรับผิดชอบ ความมีวินัย และความคิดสร้างสรรค์

๒. สาระสำคัญ (Core Content)

- การทำหมวย

๓. วิธีการเรียนรู้ : (Learning Strategies)

- การลงมือปฏิบัติ (Hand - On Activities) : ผู้เรียนได้ทดลองทำจริง เช่น การทำหมวย
- การใช้สื่อและเทคโนโลยี : ดิวิตีไอเอสไอที หรือใช้อุปกรณ์ออนไลน์เพื่อการเรียนรู้
- การเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning) : การทำงานเป็นกลุ่มเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกัน

๔. กิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activities)

- การออกแบบกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เช่น การทำหมวย

๕. การประเมินผล (Assessment)

- การสังเกตพฤติกรรม : ดูความรับผิดชอบ ความร่วมมือ
- ชิ้นงาน : ประเมินคุณภาพของผลงานที่สร้างขึ้น
- การสะท้อนความคิด : ให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้

เรียนรู้

- แบบประเมิน : คำถามเกี่ยวกับความรู้ในเนื้อหา

๑๑. ผลที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย (ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ เจตคติ สมรรถนะ)

๑. เด็กเกิดทักษะทางภาษาในการสื่อสารที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย
๒. เด็กสามารถสื่อสารถึงขั้นตอนการทำหมวย
๓. เด็กรู้จักคำศัพท์เกี่ยวกับเครื่องปรุงและวัสดุอุปกรณ์ในการทำหมวย
๔. เด็กสามารถบอกชื่ออาหารประจำท้องถิ่นของจังหวัดอุบลราชธานี

๑๒. บทเรียนที่ได้รับ

๑. เด็กได้รับการส่งเสริมทักษะทางภาษาในการสื่อสารที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย
๒. เด็กสื่อสารถึงขั้นตอนการทำหมวยได้
๓. เด็กรู้จักคำศัพท์เกี่ยวกับเครื่องปรุงและวัสดุอุปกรณ์ในการทำหมวย
๔. เด็กบอกชื่ออาหารประจำท้องถิ่นของจังหวัดอุบลราชธานีได้

๑๓. เงื่อนไขความสำเร็จ

๑. ครู

๒. นักเรียน

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้
๑) เด็กสามารถสนทนาโต้ตอบในสิ่งที่ตนเองอยากรู้ และมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้ในการทำหมวย ๒) เด็กสามารถสื่อสารถึงขั้นตอนการทำหมวยได้ ๓) เด็กรู้จักคำศัพท์เกี่ยวกับเครื่องปรุงและวัสดุอุปกรณ์ในการทำหมวย ๔) เด็กบอกชื่ออาหารประจำท้องถิ่นของจังหวัดอุบลราชธานีได้	๑.การสังเกตการสื่อสาร ๒.การตอบคำถาม	๑.แบบสังเกตการสื่อสาร ๒.แบบประเมินการตอบคำถาม

๓. ผู้ปกครอง

ผู้ปกครองควรสนับสนุนและร่วมมือกับโรงเรียนในกิจกรรมการทำหมวย

๑๔. ภาพกิจกรรม

ระยะที่ 1 เริ่มต้นโครงการ (ทบทวนความรู้และความสนใจของเด็ก)

ระดมความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่ตนเองสนใจ

- เด็กๆร่วมกันระดมความคิดว่าจะทำนวัตกรรมเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานี จะทำเรื่องอะไรดี ที่เด็กๆอยากทำ จากการสำรวจเด็กๆสนใจอยากทำอาหารมากที่สุด

ครูสนทนากับเด็ก เรื่อง “อาหารประจำท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี” และให้เด็กช่วยกันคิดว่าเราจะทำอาหารประจำถิ่นกัน เด็กๆสนใจจะมาทำเป็นนวัตกรรมของห้องเรียน

ระยะที่ 2 การพัฒนาโครงการ

ครูและเด็กร่วมกันเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ในการทำนวัตกรรม “योโหมจ๊ะ”

เด็กๆผสมใส่หมูและเครื่องปรุงเพื่อทำหมวย

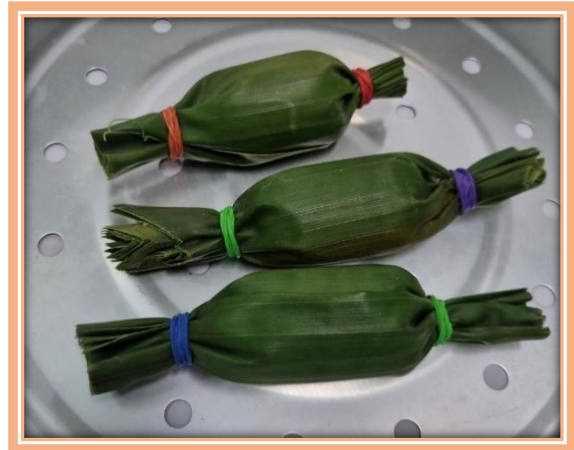

เด็กๆปั่นหมูและเครื่องปรุงจนละเอียดเป็นเนื้อเดียวกัน

เด็กๆนำเนื้อหมูที่ปั่นละเอียดมาห่อใบตองและนำหมยอไปนึ่งในกระทะไฟฟ้า

ระยะที่ 3 การสรุปโครงการงาน

ครูและเด็กร่วมกันอภิปราย สรุปความรู้และคำศัพท์ในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับ “योหมยจ๊ะ” อุปรกรณ์ในการทำหมยอ,ส่วนผสมในการทำหมยอ,ขั้นตอนการทำหมยอ,การนำหมยอไปทำอาหาร โดยบันทึกลงในแบบบันทึกการสื่อสารการทำ “โยหมยจ๊ะ”

